

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอนาเจริญ

Administrative Factors Affecting Successful Administration Practices Based on Good Governance

Principles in Schools under Amnatcharoen Primary Educational Service Area Office

แก้วกาญจน์ กิมาณูวัฒน์¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิท ธรรมรัตน์² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินดา ลาโพธิ์³

Kaewkan Kimanuwat¹Asst. Prof. Dr. Ploenpit Thummarat²Asst. Prof. Dr. Jinda Lapho³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ ศึกษาความสัมพันธ์ ศึกษาอำนาจพยากรณ์ และหาแนวทางการพัฒนา ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอนาเจริญ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอนาเจริญ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 376 คน ได้มาโดยใช้ตาราง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การได้มาของกลุ่ม ตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 110 คน และครูผู้สอน จำนวน 266 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 2 ด้าน คือด้านที่ 1 ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่น .893 ด้านที่ 2 ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล มีค่าความเชื่อมั่น .980 และแบบสัมภาษณ์การหาแนวทางการพัฒนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) ชนิด Independent Samples การทดสอบเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ การแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอนาเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอนาเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอนาเจริญ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งและจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมไม่มีความ

คำสำคัญ: ปัจจัยทางการบริหาร ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{2,3}Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration and Doctor of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: แก้วกาญจน์ กิมาณูวัฒน์, miweky183@gmail.com

รับเมื่อ 1 มิถุนายน 2564 แก้ไข 25 กรกฎาคม 2564 ตอปรับ 29 กรกฎาคม 2564

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน และความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ปัจจัยการบริหารจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนได้คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

7. แนวทางการพัฒนาปัจจัยการบริหารที่มีอำนาจพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน เสนอแนะไว้จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร

ABSTRACT

The purposes of this research were to explore, compare, determine the relationship, identify the predictive power, and establish the guidelines for developing administrative factors affecting successful administration practices based on good governance principles in schools under Amnatcharoen Primary Educational Service Area Office. The sample, obtained through multi-stage random sampling and Krejcie and Morgan's table for sample size determination, consisted of 376 participants, including 110 school administrators and 266 teachers at primary schools under Amnatcharoen Primary Educational Service Area Office in the 2020 academic year. The tool for data collection was a set of 5-point rating scale questionnaires, comprising Section 1 administrative factors with the reliability of .893 and Section 2 successful school administration practices based on good governance principles with the reliability of .980, and a structured interview form. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Independent Samples t-test, One-Way ANOVA, Pearson's product moment correlation, and stepwise multiple regression analysis.

The findings were as follows:

1. The overall administrative factors of school administrators were at a high level.
2. The overall successful administration practices based on good governance principles in schools were at a high level.
3. The overall administrative factors of administrators in schools, classified by participants' positions and work experience, were not different. In terms of school sizes, there was an overall difference at the .01 level of significance.

4. The overall successful administration practices based on good governance principles in schools, classified by participants' positions and work experience, were not different, whereas in terms of school sizes, there was an overall difference at the .01 of significance.

5. The administrative factors and the successful administration practices based on good governance principles in schools had positive relationship with the .01 level of significance overall.

6. The four administrative factors were able to predict the successful administration practices based on good governance principles in schools, including leadership, personnel development, administrative management, and information technology.

7. The guidelines for developing administrative factors affecting the successful administration practices based on good governance principles in schools involved four aspects, including leadership, personnel development, administrative management, and information technology.

Keywords: Administrative Factors, Successful Administration Practices, Good Governance Principles

ภูมิหลัง

การบริหารสถานศึกษาเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหาร เป็นการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานและใช้หลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการบริหาร ในปัจจุบันสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารอีกประการหนึ่ง คือ การทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบ แม้งานสอนจะเป็นงานหลัก แต่งานในหน้าที่พิเศษที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นหน้าที่ที่ครูปฏิเสธไม่ได้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำให้อาจารย์ทุกคนรักในงานสอน มีการทำงานและเก็บงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ได้ตามความมุ่งหมายที่ตนควร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 6) และมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความเห็นที่ตรงกันเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารซึ่งสามารถสังเคราะห์ออกมาได้ทั้งหมด 5 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำ 2) งบประมาณ 3) การบริหารจัดการ 4) เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) การพัฒนาบุคลากร ซึ่งได้จากการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการบริหารของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธรรมภิบาล เป็นการปกครอง การบริหาร การจัดการการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ยัง หมายถึงการบริหารจัดการที่ดี หากได้มีความหมายเพียงหลักธรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึงศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง ซึ่งวิญญาณขันธ์มีและพึงประพฤติปฏิบัติ ธรรมภิบาล เป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบัน อย่างแพร่หลาย ด้วยเหตุเพราะช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มี ศักยภาพและประสิทธิภาพ จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น องค์กรที่โปร่งใส ย่อมได้รับความไว้วางใจใน ย่อมสร้างความเชื่อมั่น ให้แก่ประชาชน ตลอดจนส่งผลดีต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศ (ถวิลวดี บุรีกุล, 2552, หน้า 108) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้ทบทวนและวิเคราะห์หลักธรรมภิบาลของการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดีของสถาบันต่าง ๆ ในระดับสากลร่วมกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย พบว่ามี 10 องค์ประกอบหลักที่สำคัญ เหมาะสมสำหรับนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินการจัดระดับการกำกับดูแลองค์กร ประกอบด้วยหลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความเปิดเผย/โปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ และหลักคุณธรรม/ จริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555, หน้า 19)

การบริหารสถานศึกษาให้สำเร็จตามหลักธรรมาภิบาลนั้นเป็นหลักการที่ควรนำมาใช้ในปัจจุบันมากที่สุด ในสังคมปัจจุบันนี้ความยุติธรรมและความโปร่งใสจำเป็นที่จะต้องเกิดขึ้นในทุกภาคส่วน เพื่อที่สังคมที่กำลังวิกฤติสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างยั่งยืนและมั่นคงต่อไป ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่ประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับพนักงาน ต้องมีการรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นประจำ มีการบริหาร อย่างโปร่งใส พร้อมทั้งจะให้ตรวจสอบได้ตลอดเวลา และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมอย่างยุติธรรม (ปัญญา ฉายะจินตาวงศ์ และคณะ, 2543, หน้า 36)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอนาแกจเรียม โดยเลือกศึกษาปัจจัยการบริหาร 5 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำ 2) งบประมาณ 3) การบริหารจัดการ 4) เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) การพัฒนาบุคลากร นำมาวิเคราะห์ถึงความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน 10 หลัก ได้แก่ หลักความรับผิดชอบ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักประสิทธิภาพ หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักความเสมอภาค หลักคุณธรรม และหลักนิติธรรม โดยผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานภายในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยการบริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอนาแกจเรียม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับใด
2. ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอนาแกจเรียม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับใด
3. ปัจจัยการบริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอนาแกจเรียม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
4. ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอนาแกจเรียม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
5. ปัจจัยการบริหารและความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอนาแกจเรียม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร
6. ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนด้านใดบ้างที่มีอำนาจพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอนาแกจเรียม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
7. แนวทางการพัฒนาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอนาแกจเรียม เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอนาแกจเรียม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

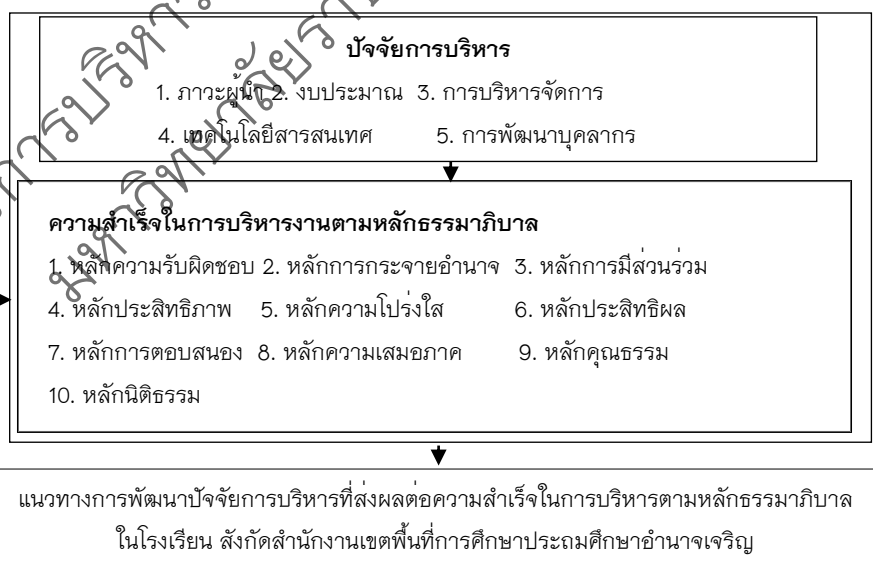
2. เพื่อศึกษาความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบ ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการ ดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน
6. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารของโรงเรียนที่มีอำนาจพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน
7. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. สถานภาพการดำรงตำแหน่ง
 - 1.1 ผู้บริหารโรงเรียน
 - 1.2 ครูผู้สอน
2. ประสบการณ์การทำงาน
 - 2.1 น้อยกว่า 10 ปี
 - 2.2 10 – 20 ปี
 - 2.3 มากกว่า 20 ปี
3. ขนาดของโรงเรียน
 - 3.1 ขนาดเล็ก
 - 3.2 ขนาดกลาง
 - 3.3 ขนาดใหญ่

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งสิ้น 2,831 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 252 คน และครูผู้สอนจำนวน 2,579 คน จากทั้งหมด 252 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2563 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607 – 610, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 338 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 376 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 110 คน และครูผู้สอนจำนวน 266 คน จากโรงเรียน 252 โรงเรียน วิธีสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพ การดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแนวตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำนวน 5 ด้าน และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำนวน 10 ด้าน ซึ่งตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .893 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .561 – .909 ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .980 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .674 – .973

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมดังนี้ ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 376 ฉบับ เก็บข้อมูลด้วยตนเองได้

สถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) ชนิด Independent Samples การทดสอบเอฟ (F-test) การวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งและจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน และความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ปัจจัยการบริหารจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนได้คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

7. แนวทางการพัฒนาปัจจัยการบริหารที่มีอำนาจพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน เสนอแนะไว้จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร และปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารโรงเรียนนั้นมีปัจจัยหลาย ๆ ด้านที่ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิกุล ไชยแสน (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลการบริหารงานของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านนโยบายและการปฏิบัติ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และปัจจัยด้านบรรยากาศของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารควรพัฒนา และส่งเสริมตัวแปรเหล่านี้เพื่อนำไปสู่ประสิทธิผลการบริหารงานให้เพิ่มขึ้นต่อไป

2. ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คือ หลักคุณธรรม และหลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม เท่ากัน และอยู่ในระดับมาก จำนวน 7 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักความรับผิดชอบ หลักประสิทธิภาพ หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม และหลักการกระจายอำนาจ ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมถึงผู้บริหารที่มีความเป็นธรรมให้ความยุติธรรมกับทีมงาน การตัดสินใจที่ควรให้ทีมงานมีส่วนร่วมชี้แจงมีความโปร่งใสให้ทุกคนเข้าใจถึงบทบาทและปัญหาที่แท้จริงในการปฏิบัติ ยึดหลักนิติธรรมดีแล้วก็จะเกิดความสำเร็จในการบริหารตามหลัก

ธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลรัตน์ ฝ่ายดี (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอดงหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอดงหลวง อยู่ในระดับมาก ควรให้ความสำคัญต่อความยุติธรรมกับบุคลากรในโรงเรียน

3. ปัจจัยการบริหารของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอดงหลวง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน พบว่า

3.1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมากกว่าครูผู้สอน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน และปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน ส่วนด้านที่เหลือไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการพัฒนาโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดนั้น ทั้งผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นไม่ต่างกันคือ การให้ความสำคัญในการพัฒนาปัจจัยการบริหารเหมือนกัน เพราะต้องทำงานประสานกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อติราภรณ์ วรณรัตน์ (2556, หน้า 14) ได้สรุปความหมายของการบริหารโรงเรียนไว้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่การบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผนการจัดองค์การ การนำและการควบคุม ผู้บริหารเป็นบุคคลที่ทำงานร่วมกับบุคคลอื่น หรือกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ผู้บริหารเป็นผู้บังคับการพฤติกรรมของคนอื่น การทำงานของผู้บริหารอาจใช้แรงจูงใจ การสั่งการ หรือการใช้กฎระเบียบในการบังคับบัญชาคนอื่นให้ทำงานโดยยึดวัตถุประสงค์ขององค์การเป็น

3.2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ โดยรวมพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ขนาดโรงเรียนที่ต่างกันมีบริบทในการบริหารโรงเรียนที่ต่างกัน ทำให้ความเห็นความสำคัญในการพัฒนาปัจจัยการบริหารต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่เป็นโรงเรียนที่ได้รับทรัพยากรในการบริหารที่มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยงค์ ศรีโทมิ (2561, หน้า 181) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารโดยรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และได้กล่าวว่า โรงเรียนขนาดต่างกัน ต่างก็มีปัจจัยการบริหารในระดับที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ได้รับทรัพยากรเพื่อการบริหารที่เพียงพอต่อการพัฒนาสู่ความมีประสิทธิผลของโรงเรียน ในขณะที่โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็กขาดแคลนปัจจัยที่จะนำมาสู่ความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา

3.3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ โดยรวมพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน

มีเหมือนกันในทุกโรงเรียนซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เอื้อต่อการดำเนินงานภายในโรงเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันจึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของปัจจัยการบริหารของ คำเตียง ก่าเกลี้ยง (2556, หน้า 5) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยทางการบริหาร หมายถึง องค์ประกอบที่เอื้อต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

4. ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และ พบว่า

4.1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่าโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมากกว่าครูผู้สอน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า หลักประสิทธิภาพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน และหลักประสิทธิผล หลักคุณธรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน ส่วนด้านที่เหลือไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมองเห็นความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเหมือนกัน แต่ผู้บริหารมองในภาพรวมอาจจะทำให้มีความคิดเห็นที่มากกว่าครูผู้สอน ซึ่งหลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม จึงทำให้ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลของอานันท์ ปันยารชุน (2541, หน้า 47) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม เอื้อผลประโยชน์ให้กับคนทุกระดับทั้งในภาครัฐและเอกชนในเรื่อง การเปิดเผย ตรวจสอบได้และรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตัดสินใจ ธรรมาภิบาลจะทำให้สังคมมีความเข้มแข็ง ทั้งทางด้านคุณค่าและจิตสำนึกทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม จริยธรรมและทางเศรษฐกิจ มีสมรรถนะ มีความโปร่งใส อยู่ร่วมกันด้วยความสุขและความเอื้ออาทรต่อกัน

4.2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ โดยรวมพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัจจัยหลายอย่างที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ทั้งนี้ ในโรงเรียนขนาดใหญ่อาจมีการประสานงานที่เป็นระบบกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง จึงทำให้ทำให้เห็นความโปร่งใส ชัดเจน เห็นถึงความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และคณะ (2543, หน้า 36) กล่าวว่า ผู้บริหารมีหน้าที่ประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับพนักงาน ต้อง มีการรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นประจำ มีการบริหาร อย่างโปร่งใส พร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้ทุกเวลา และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมอย่างยุติธรรม

5. ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน และความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r=0.769$) ส่วนปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีการพัฒนาปัจจัยในการบริหารที่ดี ผู้บริหารอาจจะมีการพัฒนาปัจจัยการบริหารในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านภาวะผู้นำของตนเองและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นผู้นำ มีการพัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ดี สร้างบรรยากาศเอื้อต่อการทำงาน มีการส่งเสริมสนับสนุนด้านเทคโนโลยีอย่างเต็มที่ มีการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอในทุกด้าน ทำให้มีความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ สมจิต มุ่งกลาง, สุดา ทัพสุวรรณ, ศิริ เจริญวัย และสงวนพงศ์ ชวนชม (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุด คือ ปัจจัยด้านครู (0.52) รองลงมาคือปัจจัยด้านโรงเรียน (0.43) และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมคือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร (0.54) โดยส่งผ่านปัจจัยด้านครู แนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านครู ประกอบด้วย สาระการพัฒนา วัตถุประสงค์ วิธีการหรือกิจกรรม และการประเมินผล

6. ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ที่นำมาวิเคราะห์ 5 ด้าน พบว่ามี 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่ดี มีการพัฒนาบุคลากร มีระบบบริหารจัดการที่ดี มีการสนับสนุนความรู้ด้านเทคโนโลยี สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารของ เกียรติยศ เอี่ยมองเอก (2546, หน้า 8) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารการศึกษาของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่จะส่งเสริมให้การบริหารงานเกิดสัมฤทธิ์ผล มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานธุรการ การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารอาคารสถานที่ และบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่าปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร และปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรนำปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร และปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน และความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ มีความสัมพันธ์กันทางบวก ดังนั้นควรมีการพัฒนาปัจจัยการบริหารให้เข้มข้นมากขึ้นซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษา เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบอื่นที่มีผลต่อปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเพิ่มเติมในบริบทของโรงเรียนมัธยม ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารในด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนกับความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน และศึกษาปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนและความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติยศ เอี่ยมมอญเอก. (2546). การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในทรรคนะบุคคาลกรโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- คำเตียง ก้าเกลี้ยงง. (2556). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ถวิล มาตรเลียม.(2545). การปฏิรูปการศึกษา : โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ.กรุงเทพฯ.เสนาธรรม
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). การมีส่วนร่วม แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ธนกร อัดมัจกร. (2557). ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.
- ประยงค์ ศรีโทมิ (2561). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และคณะ. (2543). “ธรรมาภิบาลกับสังคมไทย,” เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง
“ความสำเร็จและบทเรียนในการสร้างธรรมาภิบาลในส่วนราชการ” สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน
สำนักงาน ก.พ.: นนทบุรี.
- พระครูวิมลภาณ รัชตมงคลชล. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการวัดตามหลักธรรมาภิบาล.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- พิกุล ไชยแสน. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลการบริหารงานของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- แพว เฉลิมญาติวงศ์. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- วิไลรัตน์ ฝ่ายดี. (2559). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอดาพระยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีระยุทธ พรพจนธมมาศ. (2556). ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในโรงเรียน.
- สมจิตร ยะจอม. (2554). การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลำพูน เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
(Good governance). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2554). บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ จากผลการประเมิน
คุณภาพภายนอกรอบสอง (พ.ศ. 2549 – 2553) ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อศิราภรณ์ วรรณรัตน์. (2556). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2541). ธรรมรัฐกับอนาคตของประเทศไทย. มติชนรายวัน, 21.